

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут міжнародних
відносин ім. Б.Д. Гаврилишина

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директора
ННІМВ ім. Б.Д. Гаврилишина

Людмила ГАВРИЛЮК-ЄНСЕН

2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІНОТ
Святослав ПИТЕЛЬ

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни

«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА»

Ступінь вищої освіти

бакалавр

Галузь знань

С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність

С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» (за спеціалізаціями)

Спеціалізація
Освітньо-професійна
програма

С1. 02 «Міжнародні економічні відносини»

«Міжнародний бізнес»

Кафедра міжнародних відносин та дипломатії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практичні	ІРС	Тренінг	СРС	Разом	Екзамен
Денна	1	1	30	30	4	8	48	120	Екзамен
Заочна	1	1	8	4			108	120	Екзамен

Тернопіль – ЗУНУ
2025

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 8 від 26 червня 2025 р.)

Робочу програму склав професор кафедри міжнародних відносин та дипломатії, д. іст.н., Ігор ДАЦКІВ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин та дипломатії (протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.)

Завідувач кафедри міжнародних
відносин та дипломатії
д. е. н., професор

Оксана ТУЛАЙ

Гарант ОПП
к.е.н., доцент

Оксана МИГАЛЬ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Міжнародні відносини та світова політика»

1. Опис дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика»

Дисципліна – Міжнародні відносини та світова політика	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність – С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»	Денна форма навчання рік підготовки: – 1, семестр: 1 Заочна форма навчання рік підготовки: – 1, семестр: 2
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	ДФН: лекції – 30 год. практичні заняття – 30 год. ЗФН: лекції – 8 год. практичні заняття – 4 год.
Загальна кількість годин – ДФН: 120 год. ЗФН: 120 год.	Спеціалізація – С1.02 «Міжнародні економічні відносини»	Самостійна робота: ДФН: 48 год. ЗФН: 108 год. з них: тренінг 8 Індивідуальна робота – 4 год.
Тижневих годин: Денна форма навчання 1 семестр – 8 год., з них аудиторних – 4 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика»

2.1. Мета вивчення дисципліни. Метою курсу «Міжнародні відносини та світова політика» є формування науково обґрунтованих уявлень про міжнародні відносини і світову політику від початку XVII ст. до наших днів.

2.2. Завдання вивчення дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» є засвоєння студентами знань з історії міжнародних відносин та зовнішньої політики, світової політики, закономірностей розвитку міжнародних систем, особливостей взаємодії основних учасників міжнародних відносин в окреслений історичний період.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих завдань і проблем.

2.4. Передумова для вивчення дисципліни. Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки «Міжнародні відносини та світова політика» взаємодіє з такими

дисциплінами, як: «Теорія міжнародних відносин», Зовнішня політика України» «Історія міжнародних відносин та дипломатії» «Міжнародні економічні відносини» «Країнознавство».

2.5. Програмні результати навчання. Результатом вивчення дисципліни "Міжнародні відносини та світова політика" є:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

3. Програма дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика»

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Характеристика навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» та основи зовнішньої політики держави.

Зміст та завдання курсу «Міжнародні відносини та світова політика». Міжнародні відносини: поняття, об'єкт, суб'єкти, види та рівні. Співвідношення понять «міжнародні відносини», «міжнародна політика» та «світова політика». Поняття зовнішньої політики. Цілі зовнішньої політики держави. Види зовнішньої політики держави. Моделі формування зовнішньої політики.

Тема 2. Еволюція світової політики та економічної думки суспільств ранніх цивілізацій

Світова політика, міжнародна система: характеристика термінів. Основні підходи до типології міжнародного порядку. Еволюція міжнародного порядку в історичній ретроспективі. Економічна думка суспільств ранніх цивілізацій. Основні риси сучасного міжнародного порядку. Глобалізація як тенденція світового розвитку. Поняття глобалізації. Різноманіття визначень глобалізації Загальні характеристики та протиріччя глобалізації, її вплив на світову політику і розвиток міжнародних відносин.

Тема 3. Передумови та становлення Вестфальської системи міжнародних відносин.

Основні тенденції зовнішньої політики провідних європейських держав в добу пізнього Середньовіччя та раннього модерного часу. Періодизація та особливості зовнішньої політики держав в роки Тридцятилітньої війни. Зовнішньополітичні наслідки Тридцятилітньої війни для європейських держав та становлення Вестфальської системи міжнародних відносин.

Тема 4. Становлення та причини кризи Віденської системи міжнародних відносин у середині XIX ст.

Загальнотеоретична характеристика Віденської системи міжнародних відносин. «Священний союз» та боротьба націй за самовизначення. Революції 1848-1849 рр. та розлад Віденської системи міжнародних відносин. Дипломатична боротьба під час Кримської війни 1853-1856 рр. Паризький мирний конгрес 1856 р. Війни за об'єднання Італії. Зовнішньополітичні впливи на активізацію національного руху в німецьких землях у 60-х роках XIX ст. Франко-пруська війна 1870-1871 рр. Утворення Німецької імперії.

Тема 5. Формування військово-політичних блоків у Європі та загострення суперечностей між ними наприкінці XIX – початку XX ст.

Передумови утворення та становлення Троїстого союзу. Формування Антанти. Загострення боротьби за колоніальний перерозподіл світу наприкінці XIX-початку XX ст. Російсько-японська війна 1904-1905 рр. Марокканські кризи 1905р. та 1911 р. Боснійська криза 1908-1909 рр. та італо-турецька війна 1911-1912 рр. Балканська криза 1912-1913 рр. та її наслідки.

Тема 6. Міжнародні відносини в роки Першої світової війни. Формування та основні засади Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.

Основні причини Першої світової війни та стратегічні плани її учасників. Початок Першої світової війни. Боротьба за союзників як провідна зовнішньополітична тенденція у період війни. Дипломатична боротьба на завершальному етапі Першої світової війни. Поразка Німеччини та її союзників у війні. Дипломатична боротьба під час Паризької мирної конференції 1919-1920 рр. та формування нової геополітичної карти світу. Конференція у Сан-Ремо 1920 р. Підготовка та укладення американо-німецького договору 1921 р. Міжнародна конференція у Вашингтоні 1921-1922 р. та завершення формування Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.

Тема 7. Проблеми європейської політики 20 – 30-х років XX ст. Криза Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.

Генуезька конференція 1922 р. Рапальський договір 1922 р. та його наслідки. Лозаннський мирний договір 1923 р. Локарнська конференція 1925 р. Нове співвідношення сил в Європі. Зовнішньополітичні доктрини Німеччини періоду Веймарської республіки та передумови їх реалізації. Вимоги Німеччини «рівності в озброєннях». Вихід Німеччини з конференції по роззброєнню та з Ліги Націй. Саарський плебісцит та його наслідки. Відмова Німеччини від військових статей Версальського мирного договору. Вступ німецьких військ в Рейнську зону та її ремілітаризація

Анексія Австрії Німеччиною. Мюнхенська конференція 1938 р. Розчленування Чехословаччини. Передвоєнна політична криза. Англо-франко-радянські переговори 1939 р. Формування радянсько-німецького союзу. Пакт Ріббентропа – Молотова. Початок війни у Європі та переростання її у світову.

Тема 8. Міжнародні відносини та зовнішня політика в роки Другої світової війни.

Формування та зміцнення антигітлерівської коаліції. Троїстий блок у 1941 – 1942 рр. Початок перелому у війні. Перемоги союзників у 1943 р. Капітуляція Італії. Завершальний етап Другої світової війни. Відкриття Другого фронту в Європі. Капітуляція Німеччини. Завершення Другої світової війни у Європі. Підготовка Японією широкомасштабної війни на Тихому океані в 1939-1941 рр. Воєнні дії та дипломатична боротьба в 1941-1942 рр. Зміна військово-політичної ситуації на Тихоокеанському театрі бойових дій в 1943 р. Завершальний етап війни на Тихому океані та капітуляція Японії.

Змістовий модуль 2

Тема 9. Дипломатія після Другої світової війни (1945-1952 рр.).

Корінні зміни на міжнародній арені в перші післявоєнні роки. Потреби в новій дипломатії. Європейські та локальні проблеми в роки «холодної війни» і дипломатична боротьба.

Література: 4, 7, 12.

Тема 10. Дипломатичні проблеми у період «холодної війни» (1953 – 1962 рр.).

Пошук нового дипломатичного курсу з боку США та СРСР у вирішенні європейських проблем. Дипломатія та епоха конфліктів (1957 – 1962 роках.). Зовнішньополітична концепція Англії на початку «холодної війни» (чинники сприяння). Великобританія: шлях до Європейського співтовариства.

Тема 11. Формування та реалізація основних напрямків міжнародних відносин і зовнішньої політики США у повоєнний період.

Чинники впливу на зовнішньополітичний механізм США. Доктрина Трумена, план Маршалла. Створення НАТО. Політика «холодної війни» за часів президенства Д. Ейзенхауера (1953 – 1956 рр.; 1957 – 1961 рр.).

Тема 12. Міжнародні відносини 60-90-х рр. XX ст.

Стабілізація міжнародної системи (1968–1973 рр.). Нові тенденції у розвитку міжнародних відносин серед країн Заходу. Дипломатія та послаблення «радянського табору». Міжнародні відносини та зовнішня політика в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (1960 – 1970 роки). Американсько-японський військово-політичний союз та його еволюція. Японія – Китай – США: характеристика відносин. Дипломатія країн Близького та Середнього Сходу. Дипломатія африканських країн.

Війна у В'єтнамі. Близькосхідний конфлікт. Договір про непоширення ядерної зброї 1968 р. «Доктрина Брежнєва». Міжнародні протиріччя та криза детанту (1974–1979 рр.). Енергетична криза та її подолання. Підписання Гельсінського акту. Об'єднання В'єтнаму. Китайсько-в'єтнамський конфлікт. Поновлення біполярної конфронтації (перша половина 1980-х ст.). Розпад Ялтинсько-Потсдамського порядку та крах біполярної структури (кінець 1980-х – початок 1990-х рр.). Антикommуністичні революції в Центральній-Східній Європі. Війна у Перській затоці. Розпад Організації Варшавського договору. Підписання договору про скорочення наступальних та стратегічних озброєнь (СНО-1). Розпад СРСР та Югославії. Утворення Співдружності незалежних держав.

Тема 13. Міжнародні відносини наприкінці XX – на початку XXI ст.

Постбіполярний світ. Трансформація російсько-американських відносин та підписання договору про скорочення наступальних та стратегічних озброєнь. Регіональні конфлікти на території колишнього СРСР та Югославії. Європейська інтеграція. Становище на Корейському півострові та «ядерна тривога» 1994 р. Близькосхідний конфлікт. Утворення Європейського Союзу. Глобальне лідерство США. Становлення держав-нових світових лідерів: Китай, Індія, Південна Корея. Проблема контролю над озброєннями. Література: 9, 10, 14.

Тема 14. Контури та особливості формування сучасного світового порядку

Зміна світового порядку. Сучасні концептуальні моделі світового порядку. Трансформація міжнародних відносин в умовах глобалізації. Контури нової парадигми організації світового порядку.

Інтеграційні процеси в світі. Регіональні та субрегіональні системи міжнародних відносин.

Сучасні виклики розвитку міжнародних відносин. Суперечності інтересів учасників міжнародних відносин. Нові методи вирішення міжнародних суперечностей. Проблеми безпеки і стабільності в світовій політиці. Міжнародний тероризм.

Нова структура міжнародних організацій. Розширення впливу ЄС та НАТО. Глобалізація та антиглобалістські рухи. ООН у світовому порядку XXI ст.: проблема ефективності.

Тема 15. Місце України у сучасній системі міжнародних відносин

Зовнішньополітичні інтереси України та пріоритети у зовнішній політиці. Етапи становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. Участь України у міжнародних ініціативах. Роль України у світових та регіональних політичних процесах, в т.ч. інтеграційних. Механізми і шляхи реалізації та захисту інтересів України у двосторонніх та багатосторонніх відносинах.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика»

денна форма навчання

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Характеристика навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» та основи зовнішньої політики держави	2	2	3	-		Пот. оп.
Тема 2. Еволюція світової політики та економічної думки суспільств ранніх цивілізацій	2	2	3			Пот. оп.
Тема 3. Передумови та становлення Вестфальської системи міжнародних відносин.	2	2	3		2	Пот. оп.
Тема 4. Становлення та причини кризи Віденської системи міжнародних відносин у середині XIX ст.	2	2	3			Пот. оп.
Тема 5. Формування військово-політичних блоків у Європі та загострення суперечностей між ними наприкінці XIX – початку XX ст.	2	2	3			Групові завдання
Тема 6. Міжнародні відносини в роки Першої світової війни. Формування та основні засади Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.	2	2	3	1	2	Пот. оп.
Тема 7. Проблеми європейської політики 20 – 30-х років XX ст. Криза Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.	2	2	3			Групові завдання
Тема 8. Міжнародні відносини в роки Другої світової війни.	2	2	3			опитування
Змістовий модуль 2						
Тема 9. Дипломатія після Другої світової війни (1945-1952 рр.).	2	2	3		2	опитування
Тема 10. Дипломатичні проблеми у період «холодної війни» (1953 – 1962 рр.).	2	2	3	1		Групові завдання

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи
Тема 11. Формування та реалізація основних напрямків міжнародних відносин і зовнішньої політики США у повоєнний період.	2	2	3			Групові завдання
Тема 12. Міжнародні відносини в 60 – 90-х рр. XX ст.	2	2	3			Групові завдання
Тема 13. Міжнародні відносини наприкінці XX – на початку XXI ст.	2	2	3	1		Групові завдання
Тема 14. Контури та особливості формування сучасного світового порядку	2	2	3	1		Групові завдання
Тема 15. Місце України у сучасній системі міжнародних відносин	2	2	3		2	Групові завдання
Всього:	30	30	48	4	8	

заочна форма навчання

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1					
Тема 1. Характеристика навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» та основи зовнішньої політики держави			7		
Тема 2. Світова політика: суть, базові підходи, сучасні тенденції			7		
Тема 3. Передумови та становлення Вестфальської системи міжнародних відносин.			7		
Тема 4. Становлення та причини кризи Віденської системи міжнародних відносин у середині XIX ст.			7		
Тема 5. Формування військово-політичних блоків у Європі та загострення суперечностей між ними наприкінці XIX – початку XX ст.			7		
Тема 6. Міжнародні відносини в роки Першої світової війни. Формування та основні засади Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.			7		

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Тема 7. Проблеми європейської політики 20 – 30-х років XX ст. Криза Верфальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.			7		
Тема 8. Міжнародні відносини в роки Другої світової війни.	2	1	7		
Змістовий модуль 2					
Тема 9. Дипломатія після Другої світової війни (1945-1952 рр.).			7		
Тема 10. Дипломатичні проблеми у період «холодної війни» (1953 – 1962 рр.).			7		
Тема 11. Формування та реалізація основних напрямків міжнародних відносин і зовнішньої політики США у повоєнний період.			7		
Тема 12. Міжнародні відносини в 60 – 90-х рр. XX ст.			7		
Тема 13. Міжнародні відносини наприкінці XX – на початку XXI ст.			7		
Тема 14. Контури та особливості формування сучасного світового порядку			7		
Тема 15. Місце України у сучасній системі міжнародних відносин	2	1	10		
Тренінг					
Всього:	8	4	108		

5. Тематика практичних занять

Тема 1. Характеристика навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» та основи зовнішньої політики держави.

1. Зміст та завдання курсу «Міжнародні відносини та світова політика».
2. Міжнародні відносини: поняття, об'єкт, суб'єкти, види та рівні.
3. Поняття зовнішньої політики: цілі, види, моделі.

Тема 2. Еволюція світової політики та економічної думки суспільств ранніх цивілізацій

1. Світова політика: суть та основні принципи.
2. Економічна думка суспільств ранніх цивілізацій у формуванні світової політики.
3. Основні підходи до типології міжнародного порядку.
4. Глобалізація як тенденція світового розвитку.
5. Вплив глобалізації на формування сучасних тенденцій світової політики..

Тема 3. Передумови та становлення Вестфальської системи міжнародних відносин.

1. Основні тенденції зовнішньої політики провідних європейських держав в добу пізнього Середньовіччя та раннього модерного часу.
2. Особливості зовнішньої політики держав в роки Тридцятилітньої війни.
3. Становлення Вестфальської система міжнародних відносин.

Тема 4. Становлення та причини кризи Віденської системи міжнародних відносин у середині XIX ст.

1. Загальнотеоретична характеристика Віденської системи міжнародних відносин.

2. Революції 1848-1849 рр. та розлад Віденської системи міжнародних відносин.
3. Зовнішньополітичні впливи на активізацію міжнародних відносин та утворення Німецької імперії.

Тема 5. Формування військово-політичних блоків у Європі та загострення суперечностей між ними наприкінці XIX – початку XX ст.

1. Передумови утворення та становлення Троїстого союзу.
2. Загострення боротьби за колоніальний перерозподіл світу наприкінці XIX-початку XX ст.
3. Кризи у міжнародних відносинах та їх наслідки.

Тема 6. Міжнародні відносини в роки Першої світової війни. Формування та основні засади Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.

1. Основні причини Першої світової війни та стратегічні плани її учасників.
2. Дипломатична боротьба на завершальному етапі Першої світової війни.
3. Дипломатична боротьба під час Паризької мирної конференції 1919-1920 рр. та формування нової геополітичної карти світу.
4. Завершення формування Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.

Тема 7. Проблеми європейської політики 20 – 30-х років XX ст. Криза Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.

1. Генуезька конференція 1922 р. Рапальський договір 1922 р. та його наслідки. Лозаннський мирний договір 1923 р. Локарнська конференція 1925 р.
2. Нове співвідношення сил в Європі.
3. Зовнішньополітичні доктрини європейських країн.
4. Початок війни у Європі та переростання її у світову.

Тема 8. Міжнародні відносини та зовнішня політика в роки Другої світової війни.

1. Формування та зміцнення антигітлерівської коаліції.
2. Вплив завершення Другої світової війни у Європі на розвиток міжнародних відносин
3. Зміна військово-політичної ситуації в Тихоокеанському регіоні.

Тема 9. Дипломатія після Другої світової війни (1945-1952 рр.).

1. Корінні зміни на міжнародній арені в перші післявоєнні роки.
2. Європейські та локальні проблеми у міжнародних відносинах після Другої світової війни.

Тема 10. Дипломатичні проблеми у період «холодної війни» (1953 – 1962 рр.).

1. Пошук нового дипломатичного курсу з боку США та СРСР у вирішенні європейських проблем.
2. Дипломатія та епоха конфліктів (1957 – 1962 роках.). Зовнішньополітична концепція європейських країн: шлях до Європейського співтовариства.

Тема 11. Формування та реалізація основних напрямків міжнародних відносин і зовнішньої політики США у повоєнний період.

1. Чинники впливу на зовнішньополітичний механізм США.
2. Доктрина Трумена, план Маршалла.
3. Створення НАТО.
4. Політика «холодної війни» за часів президенства Д. Ейзенхауера (1953 – 1956 рр.; 1957 – 1961 рр.).

Тема 12. Міжнародні відносини 60-90-х рр. XX ст.

1. Стабілізація міжнародної системи (1968–1973 рр.).
2. Нові тенденції у розвитку міжнародних відносин серед країн Заходу. Дипломатія та послаблення «радянського табору».
3. Регіональні питання розвитку міжнародних відносин.
4. Розпад Ялтинсько-Потсдамського порядку та крах біполярної структури (кінець 1980-х – початок 1990-х рр.).
5. Розпад Організації Варшавського договору.

Тема 13. Міжнародні відносини наприкінці XX – на початку XXI ст.

1. Основні риси постбіполярного світу.
2. Трансформація російсько-американських відносин та підписання договору про скорочення наступальних та стратегічних озброєнь.
3. Регіональні конфлікти та їх наслідки.
4. Вектори розвитку європейської інтеграції.
5. Становлення держав-нових світових лідерів: Китай, Індія, Південна Корея.

Тема 14. Контури та особливості формування сучасного світового порядку

1. Зміна світового порядку. Сучасні концептуальні моделі світового порядку.
2. Трансформація міжнародних відносин в умовах глобалізації.
3. Регіональні та субрегіональні системи міжнародних відносин.
4. Сучасні виклики розвитку міжнародних відносин.
5. Проблеми безпеки і стабільності в світовій політиці.
6. Нова структура міжнародних організацій.
7. Глобалізація та антиглобалістські рухи.

Тема 15. Місце України у сучасній системі міжнародних відносин

1. Зовнішньополітичні інтереси України та пріоритети у зовнішній політиці.
2. Етапи становлення України як суб'єкта міжнародних відносин.
3. Участь України у міжнародних ініціативах.
4. Роль України у світових та регіональних політичних процесах, в т.ч. інтеграційних.
5. Механізми і шляхи реалізації та захисту інтересів України у двосторонніх та багатосторонніх відносинах.

6. Самостійна робота студентів

1. Історичні передумови формування міжнародного порядку.
2. Формування економічної думки Стародавнього Світу та її роль у зовнішній політиці країн..
3. Дипломатична боротьба Московської держави та Речі Посполитої під час Смоленської війни 1632–1634 рр.
4. Зовнішня політика О. Кромвеля у контексті європейської політики середини XVII ст.
5. Народи Центрально-Східної Європи у планах Наполеона I Бонапарта.
6. Польські національні повстання 1830–1831 та 1848 рр. у контексті європейської політики першої половини XIX ст.
7. “Весна народів” Центрально-Східної Європи як чинник міжнародних відносин середини XIX ст.
8. Балканське питання в зовнішній політиці європейських держав та Росії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.
9. Дипломатична боротьба провідних європейських держав за підтримку з боку Італії у першій половині XIX ст.
10. Дипломатичні змагання напередодні та в роки російсько-турецької війни 1877–1878 рр.
11. Місце Союзу трьох імператорів в європейській політиці 70–80-х років XIX ст.
12. Розпад Російської імперії.

13. Розпад Австро-Угорської імперії.
14. Розпад Османської імперії.
15. Значення "14 пунктів" президента США В. Вільсона для долі народів Центрально-Східної Європи.
16. Проблеми встановлення нових кордонів держав Центрально-Східної Європи за підсумками Першої світової війни.
17. Проблема міжнародно-правового статусу Східної Галичини на початку 20-х років XX ст.
18. Проблеми перерозподілу колоніальних володінь після завершення Першої світової війни.
19. Англо-німецька військово-морська угода 1935 р.
20. Конференція у Стрезе 1935 р.
21. Конференція у Монтьєро 1936 р. про режим чорноморських проток.
22. Балканський пакт 1935 р. Дунайський пакт 1935 р.
23. Далекосхідне мирне врегулювання (1945-1951 рр.).
24. Нові явища і тенденції в міжнародних відносинах після II світової війни.
25. Основні зміни в політиці «холодної війни» в 1950-60-і рр.
26. Берлінські кризи 1958 і 1961 рр. : причини, суть, наслідки.
27. Утворення і початок діяльності ООН.
28. Внесок ООН у вирішення соціально-економічних питань.
29. Спеціалізовані організації ООН і їх діяльність.
30. Становлення соціалістичної системи в Європі.
31. Події 1956р. в Угорщині: міжнародний аспект.
32. Утворення та розвиток в 1950-60-х рр. «Спільного ринку».
33. Зовнішня політика Японії – основні напрямки і зміни.
34. Дві Кореї в системі міжнародних відносин (1950-80-і рр.).
35. Агресії США в Індокитаї.
36. Проблеми Камбоджі: міжнародний аспект.
37. Основні напрямки зовнішньої політики Індії.
38. Міжнародні відносини на Близькому Сході в 1950-і рр. Суецька криза.
39. Іранське питання в міжнародних відносинах 1940-80-і рр.
40. Афганське питання в міжнародних відносинах 1970-80-х рр.
41. Основні тенденції розвитку міжнародних відносин в Латинській Америці
42. Міжнародне значення перебудови в СРСР.
43. Крах радянсько блоку в Європі.
44. Вплив глобальних і регіональних тенденцій на зовнішню політику України.
45. Геополітичні аспекти стратегічного партнерства України і Польщі
46. Участь суверенної України в роботі ОБСЄ.
47. Ефективна взаємодія України зі спеціалізованими установами ООН.
48. Західноєвропейський напрямок зовнішньої політики незалежної України.
49. Характеристика сучасних загроз міжнародній системі безпеки.
50. Параметри регіональної безпеки.
51. Миротворча діяльність ООН і НАТО.
52. Європейська безпека: стан, проблеми та перспективи.
53. Основні центри сили у XXI ст.
54. Інтеграція як тенденція розвитку сучасних міжнародних відносин.
55. Демократизація світу як тенденція розвитку сучасних міжнародних відносин.
56. Країни «великої двадцятки» в системі міжнародних відносин.
57. Проблеми та перспективи реформування ООН на сучасному етапі.
58. Особливості інтеграційних процесів в латиноамериканському регіоні.
59. Особливості формування сучасної африканської регіональної системи міжнародних відносин.
60. Сучасна геополітична ситуація на Близькому Сході.
61. Країни Південної Азії в системі сучасних міжнародних відносин.

62. Країни Європи в системі сучасних міжнародних відносин.

7. Тренінг з дисципліни

Тематика: підготовка кейсів Геополітичні зміни наприкінці 1990-х – на початку 2000-х років та їх вплив на Європу

Завдання тренінгу:

Підготувати у вигляді презентації 2 кейси (на вибір студента):

Зовнішньополітичні інтереси України та пріоритети у зовнішній політиці.

Етапи становлення України як суб'єкта міжнародних відносин.

Участь України у міжнародних ініціативах.

Роль України у світових та регіональних політичних процесах, в т.ч. інтеграційних.

Механізми і шляхи реалізації та захисту інтересів України у двосторонніх та багатосторонніх відносинах.

Порядок проведення тренінгу:

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття.
3. Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання самостійної роботи
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (8 практичних)	Модульний контроль 1-го змістового модуля	Поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (7 практичних)	Модульний контроль 2-го змістового модуля	Тренінг (Оцінка виставляється за виконання завдання)	Самостійна робота (Оцінка виставляється за виконання завдання)	Екзамен містить 3 теоретичних і 1 практичне завдання. Кожне завдання оцінюється макс. 25 балів. Оцінка виставляється як сума отриманих за кожне завдання балів

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота складається із 5 теоретичних (проблемних) завдань. За відповідь на 1 теоретичне питання студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Екзамен – вид контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається з 4 *теоретичних питань*. За відповідь на 1 теоретичне питання студент може отримати від 0 до 25 балів.

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-15
2.	Електронний варіант презентацій лекцій	1-15
3.	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1-15

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бистрицька Е. В. Східна політика Ватикану в контексті відносин Святого Престолу з Росією та СРСР (1878-1964 рр.) : Монографія. Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. 415 с.

2. Газін В. П. Економіка і зовнішня політика Веймарської республіки (1925-1933 рр.): східно-європейські аспекти. Кам'янець-Подільський, 1999. 152 с.

3. Дипломатична історія України /Упоряд. Ірина Матяш. К.: ТОВ «Видавництво «Кліо», 2019. 496 с.

4. Дацків І.Б., Полич М.І. Історія міжнародних відносин та дипломатії: Методичні рекомендації з для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Методичні рекомендації. Тернопіль: СМП Тайп, 2021. 45 с.

5. Дацків І.Б., Полич М.І. Історія міжнародних відносин та дипломатії: Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Методичні рекомендації. Тернопіль: СМП Тайп, 2021. 30 с.

6. Дацків І.Б., Недошитко І. Р. Еволюція українсько-американських відносин у

міжнародному контексті (кінець XX – початок XX ст.). Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2025. № 7(37) 2025. С. 1933-1950.

7. Дацків І. Б. Становлення німецько-українських відносин на початковому етапі Української революції (1917-1921 рр.). Науковий журнал. Гуманітарні студії: історія та педагогіка. Вип. 1(09). Тернопіль, ЗУНУ. 2025. С. 24-32.

8. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів / Пер. з фр. Київ: Основи, 1995. 903 с.

9. Зварич Р. Є. Геоелекономічні детермінанти альтерглобалізації: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 376 с.

10. Зовнішня політика України – 2014: стратегічні оцінки, прогнози та пріоритети / за ред. Г. М. Перепелиці, О. В. Потехіна. К. : Стило, 2015. 326 с.

11. Іваницька О. П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2002). Навчальний посібник. Вінниця: Фоліант, 2013. 560 с.

12. Історія економіки та економічної думки : підр. / В.В.Козюк, Л.А. Родіонова, О.В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Родіонової. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015 .

13. Історія міжнародних відносин і зовнішньої політики XX-початок XXI ст. : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Авт. кол. В.Ф. Салабай та ін. Київ : КНЕУ, 2006. – 193 с.

14. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. Львів: Світ, 1995. 144 с.

15. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Х.: Віват 2020. 256 с.

16. Марущак М. Й. Історія дипломатії XX століття: Курс лекцій. Львів: Військовий інститут, 2000. – 403 с.

17. Матяш І. Б. Українська консульська служба 1917–1923 рр. як державний інститут: становлення, функціонування, персоналії / Відп. ред. С. В. Віднянський. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2018. 482 с.

18. Міжнародні відносини та світова політика / В. А. Манжола, О. А. Коппель, В. Ю. Крушинський та ін. Київ: Знання, 2014. 662 с.

19. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс]: навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.

20. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю.В.Пунда, І.П.Козинець, В.С.Клименко та ін.]. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.

21.

22. Молчанова Е., Ковтонюк К. Концептуальні засади становлення та розвитку нового світового економічного порядку. Міжнародна економічна політика, 2018. № 1. С. 144-170.

23. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. К. : Вадекс, 2019. 442 с.

24. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін. Л. М. Герасіна, В. Л. Потрібна та ін. Харків : Право, 2016. 540 с.

25. Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст.: історичні нариси / За ред. С. В. Віднянського. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2020. 814 с.

26. Україна у світовій політиці : конспект лекцій / укладачі: С. М. Король, М. С. Назаров, В. О. Дементов. Суми : Сумський державний університет, 2018. 140 с.

27. Grave new world: the end of globalization, the return of history. By Stephen D. King. New Haven, CT, and London: Yale University Press. 2017. 304 p.
28. Introduction to International Relations: Perspectives, Connections, and Enduring Questions Paperback. London: Macmillan Education UK; 2nd edition, 2018. 576 p.
29. Datskiv I. The First Peace in the World War of 1914–1918. Conditions of Signing of the Brest-Litovsk Peace Treaty Between the Ukrainian People's Republic and the Quadruple Alliance // "BINTEL" Geopolitical Analytics Journal. № 3 (11) Autumn – 2018. – P. 46–69.